

Mae'r daflen hon yn esbonio beth yw **Poen y Ffascell Wadnol** a beth i'w wneud yn ei gylch.

Ble mae'n cael ei deimlo?

Poen y ffascell wadnol yw lle mae gennych boen ar waelod eich **droed, o amgylch eich sawdl a phont eich troed.**

Sut gallai effeithio arnaf i?

Mae poen y ffascell wadnol fel arfer yn llawer gwaeth pan fyddwch yn **dechrau cerdded** ar ôl cyfnod o orffwys neu gysgu. Gall y boen wella yn ystod ymarfer corff ond dychwelyd ar ôl gorffwys. Gall hefyd waethygu tua diwedd y dydd.

Gall effeithio ar eich gallu i gyflawni eich tasgau dyddiol, eich gwaith a'ch hobiau.

Gall byw gyda phoen am gyfnod hir effeithio ar ein lles cyffredinol a'n hiechyd meddwl.

Pam mae hyn yn digwydd?

Mae'n aml yn ganlyniad i **gyfuniad** o ffactorau. Efallai y byddwch yn fwy tebygol o ddatblygu poen y ffascell wadnol os ydych yn 40-60 oed, dros bwysau neu os yw cyhyrau croth eich coes yn dynn. Bydd y canlynol hefyd yn effeithio ar y ffascell wadnol: os ydych wedi dechrau gwneud mwy o gerdded, sefyll neu redeg yn ddiweddar, neu wisgo esgidiau sy'n meddal neu'n cynnal yn wael.

Mae difrifoldeb poen a'i effaith yn aml yn dibynnu ar gyfuniad o:

- Ein strwythur (cyhyrau, cymalau a nerfau)
- Beth rydyn ni'n ei feddwl (meddyliau a theimladau)
- Pa mor heini ac iach rydyn ni
- Sut rydyn ni'n symud
- Pa weithgareddau rydym yn eu gwneud
- Sut rydyn ni'n gwneud ein gweithgareddau

A yw'n ddifrifol?

Nid yw poen y ffascell wadnol fel arfer yn arwydd o anaf difrifol neu ddifrod i'r strwythurau yn y pigwrn / troed. Dylai wella gydag amser ac ymarferion priodol.

Gall poen y ffsgell wadnol weithiau fod yn arwydd o gyflyrau meddygol eraill. Weithiau mae angen ymchwiliadau i ddiystyru problemau eraill ond nid oes eu hangen i wneud diagnosis o boen y ffsgell wadnol.

Gall gofidio am eich poen ei wneud yn waeth weithiau. Os yw eich poen neu'r hyn y gallwch ei wneud yn gwaethygu neu ddim yn gwella yn ôl y disgwyl er gwaethaf dilyn y cyngor a roddir, cysylltwch â ni eto.

A fydd yn gwella?

Bydd adferiad yn amrywio rhwng pobl. Bydd hyd at 8 o bob 10 o bobl yn gwella gyda chyngor ac ymarferion yn unig. Yn y rhan fwyaf o bobl, dylai'r boen a'r symudiad wella dros **3 i 6 mis**. Efallai y bydd rhai pobl yn cymryd hyd at **1 flwyddyn i wella'n llwyr**.

Mae'n arferol cael rhai cyfnodau o boen neu byliau yn ystod eich adferiad.

Beth gallaf ei wneud i fy helpu fy hun?

- Lleihau'r straen ar eich troed drwy:
  - Gymryd pwyll - Cerdded a sefyll am gyfnod byrrach a chymryd mwy o seibiant.
  - Cynnal **pwysau corff iach**
  - Gwisgo esgidiau â chefnogaeth dda
- Cymryd **meddyginiaeth poen** a argymhellir gan fferylllydd neu feddyg teulu. Gallai dulliau eraill o liniaru poen fod o gymorth (*gweler y wefan*)
- Gwnewch **ymarferion rheolaidd** fel y cynghorwyd gan eich ffisiotherapydd. Mae'r ymarferion hyn yn achosi i'ch corff addasu'n araf i weithgarwch. Gallant achosi ychydig o boen. Er mwyn i'r ymarferion weithio bydd angen i chi ddal ati gyda nhw.

Beth gellir ei wneud i'm helpu?

Efallai y bydd angen asesiad, triniaeth a chyngor ffisiotherapi pellach os nad yw'r mesurau a ddisgrifir uchod wedi helpu. Gallwch drafod yr opsiynau hyn gyda'ch ffisiotherapydd.

Mae siawns dda y byddwch yn gwella os dilynwch y cyngor a roddwyd i chi. Os na fydd eich symptomau'n gwella, cysylltwch â ni eto am gymorth pellach.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg / This document is available in English